

Література:

1. Пархоменко-Куцевіл О. І., Гбур З. В. Формування кадрового потенціалу системи публічної служби в Україні: теоретичні засади: монографія. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня “Рута”», 2021. 368 с.
2. Андрушко В. Формування кадрового резерву державної служби. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2002. № 3. С. 103–110.
3. Путівник гендерної інтеграції у Збройних Силах України. Формування гендерної компетентності військового професіонала. Організація з безпеки і співробітництва в Європі. Київ, 2020. 236 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-580-1-54>

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗНИКНЕННЯ БЕЗВІСТИ ТА НАСИЛЬНИЦЬКОГО ЗНИКНЕННЯ В ХЕРСОНЬКОМУ РЕГІОНУ В ПЕРШЕ ПІВРІЧЧЯ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ

Войчек Олексій Сергійович

начальник

*Відділення поліції Скадовського РВП ГУ НП в Херсонській області,
аспірант 2 курсу навчання кафедри кримінально-правових дисциплін
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Під час повномасштабної агресії росії проти України Херсонська область стала однією з областей з найбільшою кількістю випадків насильницьких зникнень цивільних осіб та їх незаконного позбавлення волі. Це явище масове і поширене від найменших сіл і селищ до міста Херсон і районних центрів. Фактично вона стала інструментом тиску на цивільне населення Херсонщини у боротьбі з проукраїнськими громадянами, як спосіб форсування співпраці з окупаційним режимом та придушення свободи слова та думки загалом.

Загалом можемо дійти висновку, що на території Херсонського регіону кримінальні правопорушення проти цивільних осіб, пов'язані зі зникненнями, поділяються на дві категорії: 1) насильницьке зникнення людей, долю яких ми не знаємо (переважно викрадення та подальше ув'язнення без будь-якого спілкування із зовнішнім світом) та незаконне позбавлення волі (затримання/викрадення тривалістю до 2 тижнів, після чого особа звільняється).

Аналіз та дослідження випадків насильницького викрадення дає певне розуміння мети такого викрадення та хто є його метою. Так, за перше півріччя повномасштабного вторгнення на території Херсонщини з вдалося 286 осіб, ідентифікованих як жертви насильницьких зникнень, 52 (18%) та 49 (17%) були колишніми учасниками АТО на проукраїнських мітингах/волонтерами/активістами [1]. Це свідчить про спробу придушити український спротив шляхом боротьби з його активною частиною, а також боротися попереду тих, хто має бойовий досвід і потенційно може брати участь у збройному опорі.

Іншою категорією є кримські татари (21 випадок - 7, 5%), що обумовлено їх переважно проукраїнською позицією, а також тим, що певна їх частина після анексії 2014 року була змушена покинути територію АРК через переслідування і оселилася в Херсонській області (переважно в Генікському районі), і таким чином раніше була недоступна для російських переслідувань [2].

Викрадення посадових осіб місцевої влади (19 випадків - 6, 6%) та членів місцевих рад (15 випадків - 5, 2%) є свідченням спроби окупаційної влади спонукати представників цих категорій до співпраці у такий спосіб. Це необхідно для «легалізації» окупації в очах українських громадян і, зокрема, для підкріплення наративу про те, що «Україна відмовилася від уоу», «З новим урядом все буде краще»; коригування вертикалей адміністрації окупаційної влади, боротьба з проявами проукраїнських настроїв; створення «picture» нібито мирне та добровільне переміщення українських територій та населення до росії [3].

Досить часто об'єктом зникнень були колишні правоохоронці. Слід зазначити, що офіційна влада зараховує до цієї категорії більше викрадених. Ознайомлення зі списками «працівників в органах окупаційної влади», у тому числі «правоохоронної», свідчить про те, що велика їх кількість - пенсіонери/колишні працівники правоохоронних систем (особливо радянських часів).

Поряд з іншим, слід відмітити, що окупаційна влада активно намагалася переконати працівників освіти співпрацювати з ними і працювати над російськими програмами. Відхилення цієї пропозиції абсолютною більшістю вчителів (наприклад, у Херсоні лише 2 з 60 шкіл погодилися співпрацювати) призвело до посилення тиску на них. Зафіксовано одинадцять випадків (4%) зникнень працівників освіти [4]. В основному це стосується керівників навчальних закладів, після чого відбувається «зміна керівництва» на колабораціоністів.

Серед інших категорій необхідно відзначити аграріїв, журналістів, священнослужителів, ув'язнених.

Слід зазначити, що збір інформації, особливо подробиць та обставин викрадень людей, ускладнюється відсутністю мобільного зв'язку, відсутністю інтернету в переважній більшості невеликих населених пунктів Херсонської області та рядом інших матеріально-технічних складнощів [5].

Статистично вдалося підтвердити, що у 123 випадках (45%) російські військові викрали людей із власних домівок, що свідчить про цілеспрямоване «hunt» саме на цих осіб та опосередковано підтверджує інформацію з відкритих джерел про існування у ворога списків активістів, учасників АТО, керівників органів місцевого самоврядування, колишніх та діючих працівників правоохоронних органів; у 40 випадках людей затримували на блокпостах (14%); за словами очевидців, це часто траплялося після того, як вони знаходили якусь інформацію після перевірки списку, який використовували російські військові; у 20 випадках (7%) це було на робочому місці - переважно чиновники та працівники освіти; у 28 випадках (10%) жертви були викрадені з нарад, проведених місцевими жителями проти російської агресії та окупації протягом перших місяців війни; слід зазначити, що деякі учасники нарад були викрадені пізніше на вулиці, коли вони вже йшли додому; на вулиці зафіксовано 37 викрадень (13%), після яких зникли люди; у 38 випадках (13%) обставини викрадення з'ясувати не вдалося [1].

Ситуація щодо класифікації осіб, які були незаконно позбавлені волі, принципово відрізняється від ситуації насильницьких зникнень. Всього за перше півріччя повномасштабного вторгнення зафіксовано 68 випадків, у тому числі: посадовці місцевого самоврядування (13%), депутати місцевих рад (7%), учасники АТО (7%), активісти/волонтери (6%) [1]. Переважна більшість цих людей тривалий час утримуються російськими військовими. Також незаконно ув'язненими були колишні правоохоронці, кримські татари, фермери, вчителі, журналісти.

Аналіз обставин незаконного позбавлення волі дає такі результати: у 29 випадках (43%) російські військові затримували людей на вулиці, що в поєднанні з аналізом предметного складу людей і тривалості тримання під вартою свідчить про те, що такі затримання дуже часто були фільтруючими заходами; у 16 випадках (24%) людей були затримані вдома; у 9 випадках (13%) це було на роботі, переважно чиновники та працівники освіти; у 4 випадках (6%) це були викрадення з мітингів, що проводилися місцевими жителями проти російської агресії та окупації в перші місяці війни; у 3 випадках (4%) місце невідоме; у 2 випадках (3%) на блокпостах на автошляхах [1].

Під час перших шести місяців повномасштабного вторгнення тривалість полону після викрадення така: до 1 місяця - 75 випадків

(26%); від 1 до 2 місяців – 121 випадок (42%); від 2 до 3 місяців – 71 випадок (25%); більше 3 місяців - 19 випадків (7%). При цьому, у переважній більшості тримання під вартою було до 5 днів або від 5 днів до двох тижнів [1].

Разом з тим, слід зауважити, що кількість зареєстрованих випадків незаконного затримання/позбавлення волі є пропорційно менш точною по відношенню до випадків насильницького зникнення, оскільки в більшості випадків родичі затриманих/викрадених не зверталися за допомогою відразу в очікуванні кількох днів, що зменшує повідомлень про кількість короткострокових затримань.

Література:

1. Зниклі безвісти та насильницькі зникнення в Херсонській області (24 лютого - 24 червня 2022. URL: <https://khpg.org/ru/1608815098>

2. Інформація про результати діяльності органів прокуратури Херсонської області у 2022 році. URL: https://kherson.gp.gov.ua/ua/xersondok.html?_m=publications&t=cat&id=116370

3. Військові злочини проти мирного населення в Херсоні: чи робити меморіал. URL: <https://intent.press/ru/publications/war/2025/voennye-prestupleniia-v-otnoshenii-grazhdanskikh-v-kherson-e-aktualno-li-delat-mesto-pamiati>

4. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. Офіс Генерального прокурора. ГКД: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>

5. Лоскутов Т.О. Правове регулювання фіксування кримінального провадження в умовах воєнного стану. Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 1. С. 340–345. URL: <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/05/64.pdf>.

6. Бабенко А. М. Аналіз та запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються озброєними молодіжними організованими угрупованнями. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1-2. С. 54–59.

7. Бабенко А. М. Запобігання організованим, озброєним та терористичній злочинності як складова безпеки в умовах євроінтеграції. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 4, ч. 1. С. 54–58.

8. Бабенко А. М. Сучасний стан та тенденції наркозлочинності, вбивств та самогубств у містах і сільських районах України: кримінологічний вимір та запобігання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. Спец. вип. № 1 (91): Протидія наркозлочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення. С. 16–26.

9. Бабенко А. М. Тактико-психологічні, кримінально-процесуальні, адміністративно-правові та оперативно-розшукові заходи профілактики і запобігання кримінальним правопорушенням. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 1. С. 14–22.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-580-1-55>

МІСЦЕВІ ОРГАНИ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ АРХІТЕКТУРИ ТА ІНЖИНІРИНГУ

Білик Максим Володимирович

*аспірант кафедри теоретичної юриспруденції
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
ORCID ID: 0009-0006-8548-6020
м. Київ, Україна*

Система суб'єктів публічної адміністрації, які здійснюють публічне адміністрування суспільних відносин у сфері архітектури та інжинірингу на сьогодні представлена не лише центральними органами виконавчої влади, про які було зазначено вище, а також і місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування які реалізують відповідну діяльність як на регіональному так і на місцевому рівні. При цьому на відповідних рівнях така діяльність одночасно здійснюється декількома різними суб'єктами паралельно відповідно до покладених на них законодавством повноважень або тих повноважень, які були їм делеговані. Зокрема, компетенції в досліджуваній сфері одночасно розподілені на місцевому рівні між місцевими радами та місцевими державними адміністраціями, а також виконавчими органами з питань державного архітектурно-будівельного контролю сільських, селищних, міських рад, які утворюються при них. Регіональний же рівень адміністрування забезпечується Радою міністрів та Верховною Радою Автономної Республіки Крим, а також обласними та районними радами та державними адміністраціями.

Аналізуючи регіональний рівень варто звернути увагу на повноваження, якими відповідно до законодавства наділені такі органи. Повноваження у сфері містобудування органів влади Автономної Республіки Крим зафіксовані в тексті ст. 10 ЗУ «Про основи містобудування». Відповідно до положень цієї статті серед компетенцій